

Ihminen ryhmässä TU-C1010, höst 2017

Tentamen 13.2.2018

Examinator: Kari Jalonen

Svara på alla frågor. Skriv koncist och använd tydlig handstil.
OBS: Skriv varje svar (1, 2 och 3) på separata svarpapper!

Fråga 1. Definitioner (0–28 poäng, max. 1 sida per delfråga!)

- Vad är stereotyper i observationsprocessen? Beskriv stereotypernas positiva och negativa roller för observationen, och nämn ett exempel av båda typer.
- Tuckman och Jensen beskriver teamets funktionssätt och effektivitet genom en livscykel i fem faser. Beskriv de här faserna och berätta hur modellen hjälper oss förstå teamets funktionssätt och effektivitet.
- Vad är McGregors teori X och teori Y, och hurdana sätt att motivera arbetare associeras med dem?
- Hur beskriver kursmaterialet beslutsfattandet som rationell verksamhet? Vad begränsar rationaliteten av beslutsfattandet i praktiska situationer?

Fråga 2. Essä (0–12 poäng – ditt svar får vara max 2 sidor långt!)

Byråkrati är en av de mest diskuterade organisationsmodellerna. Beskriv egenskaperna på en byråkratisk idealorganisation. Berätta sedan vilka fördelar och nackdelar byråkratin medför enligt kursmaterialet, och hurdana negativa konsekvenser för hög byråkratisering kan ha.

Fråga 3. Case (0–20 poäng – ditt svar får vara max 3 sidor långt!)

Din kollega Maria ber dig om råd för att lösa en konflikt som uppstått i programmeringsteamet som hon leder: Markus, en programmerare som varit i teamet en lång tid, har lyft fram per epost, att hans kollega Johannes inte genomför de uppdrag som han svarar för. Meddelandet specificerar inte Johannes försummelse, men Markus hänvisar till Johannes saktare arbetstakt, tystlåtenhet och ”en brist på vilja” som kommit upp i deras samarbete. Markus varnar att detta beteende försvagar teamets produktivitet och riskerar hela teamets resultatpremier. Markus önskar därför att Johannes ”disciplineras”.

Johannes blir överraskad när Maria frågar honom om klagomålet. Markus har inte tagit upp saken direkt med honom, och Johannes kan inte säga vad han hänvisar till i sitt klagomål. Han berättar att han arbetar på ett engagerat och fokuserat sätt för gemensamma mål och nämner att teamets medlemmar inte alltid är eniga om bästa arbetsätten. Teamets medlemmar har inte tidsredovisning, och det är svårt att jämföra effektiviteten av olika medarbetare pga. skillnader i arbetsuppgifterna. Maria har därför inget opartiskt sätt att verifiera konfliktparternas synsätt. På grund av konflikter har Markus och Johannes börjat undvika varandra, och andra medlemmarna har börjat välja en sida i kontroversen. Läget kallar för en snabb och hållbar lösning.

Välj *två teoretiska synsätt från följande lista* som du anser vara lämpliga för att analysera situationen i fråga: **egenskaperna av observationsprocessen / situationella modellen för ledarskap / toxiskt beteende i teamarbete / maktutövning**. Förklara sedan, på basis av de synsätt du valt, vad som hände i ovannämnda konflikten och ge, baserat på de valda synsätten, Maria dina rekommendationer för hur konflikten kan lösas. Skriv så att läsaren förstår dina svar, även om denna inte känner teorierna som du använder.

Dela in ditt svar enligt anvisningarna nedan.

- Beskriv på ett lättfattligt sätt huvudpoängen på de två teoretiska synpunkterna du valt (4 p.)
- Motivera varför just dessa två synpunkter bäst hjälper dig förstå situationen (6 p.)
- Tillämpa synpunkterna du valt för att beskriva möjliga anledningar och lösningar till konflikten (6 p.)
- Ge sedan, på basis av dina analyser, dina rekommendationer åt Maria (4 p.)

Lycka till med tentamen!

Ihminen ryhmässä TU-C1010, syksy 2017

Lisätentti 13.2.2018

Vastuuopettaja: Kari Jalonen

Vastaa kaikkiin kysymyksiin. Kirjoita lyhyesti ja selkeällä käsialalla.

HUOM. Kirjoita vastauksesi kaikkiin tehtäviin (1, 2 ja 3) erillisille vastausarkeille!

Tehtävä 1. Määritelmät (0-28 pistettä, max. 1 sivu per kysymys!)

- Mitä ovat stereotyyppit havainnointiprosessissa? Kuvaile stereotyyppien hyödyt ja haitat havainnoinnissa, sekä mainitse esimerkit stereotyyppien positiivisista ja negatiivisista vaikutuksista.
- Tuckman ja Jensen kuvailevat tiimin toimintaa ja tehokkuutta viiden vaiheen elämänsyklin kautta. Kuvaile nämä tiimitoiminnan vaiheet ja kerro, miten tämä malli auttaa ymmärtämään tiimien toimintaa ja sen tehokkuutta.
- Mitä ovat McGregorin teoria X ja teoria Y, ja millaisia tapoja motivoida työntekijöitä niihin liitetään?
- Miten kurssiaineistossa kuvaillaan päätöksentekoa rationaalisenä toimintana? Mikä rajoittaa päätöksenteon rationaalisuutta käytännön tilanteissa?

Tehtävä 2. Essee (0-12 pistettä – vastauksesi saa olla korkeintaan 2 sivua pitkä!)

Byrokraatia on yksi eniten keskustelluista organisointimalleista. Kuvaile byrokraattisen ihanneorganisaation piirteet. Kerro, millaisia etuja ja haittoja byrokratialla kurssiaineiston mukaan on, ja millaisiin negatiivisiin seurauksiin liika byrokratisoituminen voi johtaa.

Tehtävä 3. Case (0-20 pistettä – vastauksesi saa olla korkeintaan 3 sivua pitkä!)

Kollegasi Maria pyytää neuvoasi johtamassaan ohjelmointitiimissä esiin tulleeseen konfliktiin: Tiimiin pitkään kuulunut ohjelmoija Markus on nostanut sähköpostitse esiin, että hänen kollegansa Johannes ei suorita vastuullaan olevia tehtäviä. Hän ei viestissään yksilöi kokemiaan laiminlyöntejä, vaan viittaa Johanneksen hitaampaan työtahtiin, vähäpuheisuuteen ja yhteistyössä ilmenneeseen ”tahdon puutteeseen”. Markus varoittaa, että Johanneksen toiminta heikentää tiimin tuottavuutta ja vaarantaa koko tiimin tulospalkkiot; hän toivoo Johannekselle ”kurinpalautusta”.

Asiasta kysyttäessä Johannes yllättyy; Markus ei ole ottanut asiaa esille suoraan hänen kanssaan, eikä hän osaa sanoa, mihin tämä valituksessaan viittaa. Hän kertoo työskentelevänsä sitoutuneesti ja keskittyneesti yhteisten tavoitteiden eteen, ja mainitsee ettei tiimin jäsenillä ole aina yksimielisyyttä parhaista toimintatavoista. Tiimin jäsenet eivät ole työajan seurannan piirissä ja heidän tehtäviensä erilaisuuden vuoksi tehokkuuden vertailu on vaikeaa; Marialla ei siksi ole keinoa verifioida kummankaan näkökulmaa puolueettomasti. Konfliktin seurauksena Markus ja Johannes ovat alkaneet vältellä toisiaan, ja muut tiimin jäsenet ovat alkaneet valita puolia kiistassa. Tilanne kaipaa pikaista ja kestäväää ratkaisua.

Valitse seuraavalta listalta kaksi teoreettista näkökulmaa, jotka mielestäsi sopivat tilanteen analysointiin: **havaintoprosessin ominaisuudet / tilannekohtaisen johtamisen malli / tiimityölle haitallinen ('toxic') käyttäytyminen / vallankäyttö**. Selitä valitsemiesi näkökulmien avulla mitä ym. konfliktissa tapahtui ja anna näkökulmia hyödyntäen suosituksesi Marialle sen ratkaisemiseksi. Kirjoita niin että lukija ymmärtää vastauksesi, vaikkei tuntisi käyttämiäsi teorioita.

Jaottele vastauksesi seuraavasti:

- Kuvaile helppotajuisesti valitsemiesi teoreettisten näkökulmien pääkohdat (4 p.)
- Perustele, miksi juuri nämä näkökulmat auttavat parhaiten ymmärtämään tilannetta (6 p.)
- Sovella valitsemiasi näkökulmia ym. konfliktin mahdollisten syiden ja ratkaisuvaihtoehtojen kuvaamiseen (6 p.)
- Anna analyysisi perusteella suosituksesi Marialle (4 p.)

Onnea tenttiin!